

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettun lain 24 §:n ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia nuoren viljelijän tuen osalta. Nuoren viljelijän tukea voitaisiin myöntää jatkossakin enintään viideltä tukivuodelta, mutta tuen myöntämisen viiden vuoden enimmäisajanjaksosta ei enää vähennettäisi niiden vuosien määrää, jotka ovat tilanpidon aloittamisen tai tilanpidon aloittamista seuraavan tukivuoden ja ensimmäisen nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisen välillä. Ehdotettu muutos koskisi myös vuoden 2013 jälkeen tilanpidon aloittaneita nuoria viljelijöitä. Ennen vuotta 2014 tilanpidon aloittaneisiin nuoriin viljelijöihin sovellettaisiin aiemmin voimassa ollutta Euroopan unionin lainsäädäntöä tuen myöntämisen enimmäisajanjaksosta. Ehdotettu muutos perustuu Euroopan unionin lainsäädännön muutokseen.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi asiallisesti vastaavalla tavalla kuin Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia. Näin ollen jatkossakin sekä kansallisesti rahoitetun että Euroopan unionin suorien tukien järjestelmässä myönnettävän nuoren viljelijän tuen saamisen ehdot ja tuen enimmäisajanjakso vastaisivat toisiaan.

Lait on tarkoitettu tuleviksi voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka rakennettiin toisen maailmansodan jälkeisenä aikana eli se on jo yli 50 vuotta vanha järjestelmä. Yhteisen maatalouspolitiikan alkuperäisiä tavoitteita olivat maatalouden tuottavuuden parantaminen, maatalousyrittäjien kohtuullisen elintason varmistaminen, elintarvikemarkkinoiden tasapainottaminen, ruoan saatavuuden turvaaminen ja kohtuullisten kuluttajahintojen varmistaminen. Näitä tavoitteita on myöhemmin täydennetty uusilla tavoitteilla, jotka liittyvät erityisesti ympäristöön.

Viimeisin Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen saatiin päätökseen vuonna 2013, joskin yksityiskohtien osalta työ jatkui vielä vuonna 2014. Mainitussa uudistuksessa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiksi määriteltiin muun muassa elinvoimaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja tasapainoinen alueellinen kehitys. Vuoden 2013 yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevaan lainsäädäntökonaisuuteen kuuluu kaikkiaan seitsemän Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta eli suorista tuista, yhteisistä markkinajärjestelyistä, maaseudun kehittämisestä, horisontaalisista asioista, maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista sekä lukuisa määrä komission delegoituja asetuksia ja komission täytäntöönpanoasetuksia. Nämä mainitut asetukset tulivat sovellettaviksi vuoden 2015 alusta lukien, jolloin myös muun muassa uudet suorien tukien tukijärjestelmät otettiin jäsenvaltioissa käyttöön.

Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1307/2013, jäljempänä *tukiasetus*. Tukiasetus sisältää yhteiset säännökset suorien tukien tukijärjestelmissä myönnettävistä tuista ja tukien myöntämisen edellytyksistä. Vuoden 2015 alusta lukien otettiin käyttöön uutena suorien tukien tukimuotona nuoren viljelijän tuki. Nuoria viljelijöitä kannustetaan maksamalla heille nuoren viljelijän tukea pääsääntöisesti viisi vuotta tilanpidon aloittamisesta. Nuorten viljelijöiden tukijärjestelmä on jäsenvaltioille pakollinen ja nuorten viljelijöiden tukijärjestelmään voidaan käyttää vuosittain enintään kaksi prosenttia suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä.

Kansallisesti tukiasetus on pantu täytäntöön Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetulla lailla (193/2013), jäljempänä *suorien tukien laki*, siltä osin, kuin tukiasetuksen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä. Suorien tukien lakiin sisältyy säännökset muun muassa suorien tukien lain nojalla myönnettävistä tuista eli perustuesta, viherryttämistuesta, nuoren viljelijän tuesta ja tuotantosidonnaisista tuista. Nuoren viljelijän tuki tuli edellä sanotun mukaisesti uutena tukimuotona käyttöön vuoden 2015 alusta lukien ja nuoren viljelijän tukea myönnetään suorien tukien lain 24 §:n nojalla tukiasetuksen 32 artiklassa tarkoitettujen perustukeen oikeuttavien tukioikeuksien mukaisesti. Nuoren viljelijän tukea voidaan myöntää sellaiselle viljelijälle, joka on ensimmäisen perustukihakemuksen jättämisvuonna korkeintaan 40-vuotias ja tukea voidaan maksaa enintään viiden vuoden ajan. Nuoren viljelijän tukea voidaan myöntää enintään 90 perustukeen oikeuttavalle tukioikeudelle.

Aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan mukaan nuoren viljelijän tuki myönnetään kullekin viljelijälle enintään viideksi vuodeksi. Edelleen mainitun kohdan mukaan ajanjaksoa, jolta tukea voidaan enintään myöntää, lyhennetään niiden vuosien lukumäärällä, jotka ovat kuluneet ensimmäisen tilanpidon aloittamisvuoden tai tätä seuraavan tukivuoden

den ja ensimmäisen nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisen välillä. Voimassa olevassa suorien tukien laissa ei ole edellä sanotulta osin viittausta tukiasetukseen, koska tukiasetuksen sanamuoto oli aiemmin tältä osin riittävän selkeä ja jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Suomen maatalouden kansallisten tukien järjestelmän perusrakenne muotoutui puolestaan Suomen Euroopan unioniin liittymisneuvotteluissa. Tuolloin sovittiin koko maassa vuosina 1995—1999 maksetusta siirtymäkauden tuesta ja pitkäaikaisesta pohjoisesta tuesta artiklan 142 perusteella Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueet). Näistä tukimuodoista säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001), jäljempänä *kansallisten tukien laki*. Kansallisten tukien myöntäminen edellyttää aina komission nimenomaista päätöstä. Kansallisten tukien laissa säädetään niistä tulotuista, joita komission päätösten mukaan voidaan Suomessa myöntää ja maksaa kansallisista varoista sekä näiden tukien saamisen edellytyksistä. Kansallisten tukien lain nojalla voidaan myöntää kansallisena tukena tukea muun muassa kasvintuotannolle, kotieläintaloudelle, kasvihuonetuotannolle ja puutarhantuotteiden varastoinnille sekä tukea nuorille viljelijöille. Nuorille viljelijöille myönnetään kansallista tukea ainoastaan Suomen pohjoisilla alueilla eli C-tukialueilla.

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen liittyen kansallisten tukien lakia muutettiin vuoden 2015 alusta lukien siten, että laissa oleva nuoren viljelijän määritelmä muutettiin vastaamaan suorien tukien lain uutta nuoren viljelijän määritelmää. Vuoden 2016 alusta voimaan tulleella lakimuutoksella kansallisten tukien lain 3 §:n 5 momentin säännöstä tarkennettiin siten, että kansallisten tukien lakiin lisättiin nimenomainen säännös siitä, että nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voidaan myöntää enintään tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuksi ajanjaksoksi eli enintään viideksi tukivuodeksi. Kansallisten tukien laissa ei ollut tuota ennen nimenomaista säännöstä siitä ajanjaksosta, jolta tukea nuorille viljelijöille voidaan myöntää. Vaikka valtioneuvoston asetuksella olikin ollut mahdollista säätää tukien myöntämisen tarkemmista edellytyksistä mukaan lukien se ajanjakso, jolta tukea voidaan enintään myöntää, asiasta katsottiin kuitenkin olevan asianmukaisempaa säätää lain tasolla. Edellä mainittu lakimuutos perustui komission päätökseen K(2015) 2790 lopullinen ja Suomen 13 päivänä maaliskuuta 2014 komissiolle tekemään Suomen esityksen pohjoisten alueiden maataloutta koskevan pitkäaikaisen kansallisten tukien järjestelmän muuttamisesta. Mainitun komission päätöksen ja siihen liittyvän Suomen esityksen mukaan kansallisesti rahoitettua tukea nuorille viljelijöille myönnetään pääosin samoille viljelijöille kuin Euroopan unionin suorien tukien järjestelmän nuorten viljelijöiden tukea.

Kuluvaan ohjelmakauteen liittyen komissio antoi 14 päivänä syyskuuta 2016 monivuotisen rahoituskehityksen 2014—2020 väliarvion. Tämä väliarvio koostui komission tiedonannosta sekä varainhoitoasetuksen ja sektorikohtaisen lainsäädännön, mukaan lukien Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvän lainsäädännön, muutosesityksistä. Komission ehdotus tuki kahta väliarviointin keskeistä tavoitetta eli yksinkertaistamista ja joustavuutta. Komission ehdotuksessa sisällytettiin yhteen säädökseen yleisten varainhoitosääntöjen tarkistus sekä muutoksia alakohtaisiin varainhoitosääntöihin, mukaan lukien yhteisen maatalouspolitiikan asetukset kuten tukiasetus. Yhdistämällä alakohtaiset muutokset samaan säädösehdotukseen, komissio pyrki takaamaan johdonmukaisen ja nopean neuvotteluprosessin. Komission esityksen tavoitteena oli menettelyjen yksinkertaistaminen, rahoitusinstrumenttien tehokkaampi käyttö, joustavampi budjettihallinto ja fokuksen kiinnittäminen tuloksiin ja raportoinnin virtaviivaistamiseen. Komissio ei halunnut kuitenkaan tuossa yhteydessä avata laajempaa maatalouspolitiikan reformikeskustelua, vaikka komissio ehdottikin muutoksia yhteisen maatalouspolitiikan perusasetuksiin eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiin. Komission antaman ehdotuksen sisältö muokkautui merkittävästi tavallisessa lainsäätämisyksessä Euroopan parlamentin ja neuvoston toimesta.

Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvät asetukset irrotettiin valmistelun aikana omaksi kokonaisuudekseen. Vuoden 2018 alusta lukien on tullut pääosin sovellettavaksi 30 päivänä joulukuuta 2017 voimaan tullut Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EU) N:o 1305/2013, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta annetun asetuksen (EU) N:o 1306/2013, yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä annetun asetuksen (EU) N:o 1307/2013, ja maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ja elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja eläinten hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevista säännöksistä annetun asetuksen (EU) N:o 652/2014 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2393, jäljempänä *koontiasetus*.

Koontiasetukseen sisältyy muun muassa tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan muutos siitä ajankaksosta, jolta nuoren viljelijän tukea voidaan enintään myöntää, ja mainittua kohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2018 lukien. Tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohtaa on muutettu ensinnäkin siten, että vuoden 2018 alusta lukien nuoren viljelijän tukea myönnetään kullekin nuoren viljelijän tuen saamisen ehdot täyttävälle viljelijälle viiden vuoden ajaksi, joka alkaa ensimmäisestä nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisestä, kunhan hakemus jätetään tilanpidon alkamista seuraavien viiden vuoden aikana. Näin ollen jatkossa nuoren viljelijän tuen saamisen enimmäisajanjaksoa ei lyhennettäisi, jos tukea ei ole haettu samana tukivuonna, kun nuori viljelijä on aloittanut tilanpidon, taikka aloittamisvuotta seuraavana tukivuonna. Uuden 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan edellä mainittua säännöstä sovelletaan myös viljelijöihin, jotka ovat saaneet nuoren viljelijän tukea ennen hakuvuotta 2018. Jos siis viljelijä on esimerkiksi aloittanut tilanpidon vuonna 2015 ja hakee nuoren viljelijän tukea ensimmäisen kerran tukivuodelta 2017, aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen mukaan tuen saamisen viiden vuoden enimmäisajanjaksosta vähennettiin vuosi eli tukea voitiin saada neljältä tukivuodelta. Uuden säännöksen mukaan nuori viljelijä voi siis saada myös noilta aiemmin voimassa olleen säännöksen mukaisesti vähennetyiltä tukivuosilta nuoren viljelijän tukea siten, että nuoren viljelijän tuen myöntämisaikajaksoa pidennettäisiin vastaavalla määrällä tukivuosia. Jos siis viljelijä olisi voinut saada aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan mukaan nuoren viljelijän tukea esimerkiksi kolmelta tukivuodelta ja viimeinen vuosi, jolta tukea olisi maksettu, on tukivuosi 2019, viljelijä voisi saada voimassa olevan tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla nuoren viljelijän tukea myös tukivuosina 2020 ja 2021.

Koontiasetukseen sisältyvän tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää rajata vuosina 2010—2013 tilanpidon aloittaneet nuoret viljelijät tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamisalan ulkopuolelle eli näiden osalta sovellettaisiin aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan säännöstä eivätkä nämä viljelijät voisi saada lisätukivuosia nuoren viljelijän tuelle.

2 Ehdotetut muutokset

Suorien tukien lain 24 §:ää (Nuoren viljelijän tuki) ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin viittaus tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäiseen alakohtaan. Näin ollen tukivuodesta 2018 lukien nuoren viljelijän tukea myönnettäisiin viiden vuoden ajaksi ensimmäisestä hakuvuodesta lukien edellyttäen, että nuoren viljelijän tukea on haettu viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta ja että tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen. Mainitun tukiasetuksen säännöksen soveltaminen merkitsee myös sitä, että jos viljelijä on hakenut nuoren viljelijän tukea tukiasetuksen voimassaoloaikana eli vuodesta 2015 lukien ja aloittanut tilanpidon vuoden 2013 jälkeen, tämä voisi kuitenkin saada

nuoren viljelijän tukea viiden vuoden ajalta, vaikka hakemus olisi tehty myöhäisempänä tukivuotena kuin tilanpidon aloittamisvuosi tai aloittamisvuotta seuraava vuosi.

Suorien tukien lain 24 §:n 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että ennen vuotta 2014 tilanpidon aloittaneille nuorille viljelijöille nuoren viljelijän tukea myönnettäisiin tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuilta tukivuosilta eli rajattaisiin ennen vuotta 2014 tilanpidon aloittaneet nuoret viljelijät tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamisalan ulkopuolelle. Toisin sanoen ennen vuotta 2014 tilanpidon aloittaneiden nuorten viljelijöiden osalta sovellettaisiin aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen säännöstä eivätkä nämä viljelijät voisi saada lisävuosia nuoren viljelijän tuelle, jos heiltä on vähennetty nuoren viljelijän tuen saamisen viiden vuoden enimmäisajanjaksoa aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Tämän rajauksen soveltamisesta Suomessa on myös keskusteltu maataloustuottajien keskusjärjestöjen kanssa ja asiasta on saavutettu yhteinen näkemys valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen välillä 14 päivänä joulukuuta 2017 käydyssä kansallisten tukien neuvottelussa.

Kansallisten tukien lain 3 §:n (Hakijat) 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voitaisiin myöntää samaksi ajaksi kuin Euroopan unionin suorien tukien järjestelmän mukaista nuoren viljelijän tukea. Kansallista nuoren viljelijän tukea voisi ehdotuksen mukaan myöntää viideltä tukivuodelta, joka alkaa ensimmäisestä nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisestä edellyttäen, että hakemus jätetään tilanpidon aloittamista seuraavien viiden vuoden kuluessa ja että tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen. Kansallista nuoren viljelijän tukea on myönnetty Suomessa huomattavasti kauemmin kuin suorien tukien järjestelmän mukaista nuoren viljelijän tukea. Kansallista nuoren viljelijän tukea maksetaan ainoastaan Suomen pohjoisilla alueilla ja nämä samat viljelijät saavat myös suorien tukien järjestelmän mukaista nuoren viljelijän tukea.

Myös edellä suorien tukien lain 24 §:n yhteydessä selostettu tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan säännöksen asiallinen sisältö ehdotetaan sisällytettäväksi kansallisten tukien lain 3 §:n 5 momenttiin. Näin ollen ennen vuotta 2014 aloittaneet nuoret viljelijät eivät voisi saada lisävuosia nuoren viljelijän tuelle, jos heiltä on vähennetty nuoren viljelijän tuen saamisen viiden vuoden enimmäisajanjaksoa aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Ehdotettujen muutosten jälkeen sekä kansallisten tukien lain että suorien tukien lain nojalla myönnettävän nuoren viljelijän tuen laskentatapa olisi molemmissa tukimuodoissa yhteneväinen niiden tukivuosien osalta, joilta nuoren viljelijän tukea voidaan enintään myöntää.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Suorien tukien lain nojalla myönnettävä nuoren viljelijän tuki maksetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki) ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettävä tuki valtion talousarvion momentilta 30.20.40 (Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki). Nuorille viljelijöille maksettavat tuet rahoitetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Tukivuodelta 2018 suorien tukien järjestelmän mukaiseen nuoren viljelijän tukeen arvioidaan käytettävän yhteensä noin 10,5 miljoonaa euroa ja kansalliseen nuoren viljelijän tukeen on noin 4,6 miljoonaa euroa. Tukivuodelta 2017 nuoren viljelijän tukea on myönnetty suorien tukien lain nojalla noin 4 300 tuensaajalle ja kansallisten tukien lain nojalla noin 2 500 tuensaajalle.

Esitykseen sisältyvillä muutosehdotuksilla suorien tukien lakiin ja kansallisten tukien lakiin on vaikutuksia kahden eri nuoren viljelijän tukijärjestelmän toimeenpanoon. Maaseutuviras-

tossa tulee tehdä muutoksia tietojärjestelmien tukilaskentaan viiden vuoden tukikelpoisuusjakson tarkastelun osalta. Maaseutuvirastossa tulee valmistella myös muutoksia esimerkiksi viranomaisille annettaviin ohjeisiin ja tietojärjestelmässä käsiteltäviin tarkisteisiin. Lisäksi Maaseutuvirastossa on tarkistettava ja muutettava viljelijöille annettavaa ohjeistusta nuorten viljelijöiden tukiin ehdotettujen muutosten osalta. Nämä Maaseutuvirastolle aiheutuvat lisätehtävät voidaan kuitenkin toteuttaa nykyisten henkilöresurssien ja Maaseutuvirastolle valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Sekä suorien tukien järjestelmän mukaisen että kansallisen nuoren viljelijän tuen myöntämisestä päättää kunta. Nuorten viljelijöiden tuet haetaan päätukihaun yhteydessä eikä tuensaajien määritelmään ehdoteta muutoksia, vaan ehdotettu muutos koskee ainoastaan ajanjaksoa, jolta nuoren viljelijän tukea voidaan enintään myöntää, ja ajanjakson laskemista. Näin ollen kunnille ei aiheudu ehdotetun muutoksen johdosta uusia tehtäviä ja tuen myöntämisen edellytysten tarkistaminen kuuluu kuntien maataloustukiin liittyviin perustehtäviin kuten muidenkin tukimuotojen osalta. Jatkossa, kun ensimmäinen nuoren viljelijän tukea koskeva tukihakemus voidaan tehdä viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta, tukihakemusten käsittely voi kuitenkin muuttua nykyistä työläemmäksi niissä tapauksissa, joissa viljelijä hakee nuoren viljelijän tukea ensimmäistä kertaa vasta myöhemminä vuosina kuin tilanpidon aloittamisvuosi, koska tilan tukikelpoisuusedellytykset ovat voineet muuttua tilanpidon aloittamisvuoden jälkeen.

Tuenhakijoiden näkökulmasta katsottuna muutosehdotus parantaa nuorten viljelijöiden asemaa niissä tilanteissa, joissa viljelijä ei ole huomannut hakea nuoren viljelijän tukea tilanpidon aloittamisvuonna tai aloittamisvuotta seuraavana vuonna, jolloin aiemmin voimassa olleen tukiasetuksen mukaisesti tuen saamisen enimmäisajanjaksosta on vähennetty kyseinen vuosi tai vuodet. Tällaisia viljelijöitä arvioidaan olevan joitain yksittäisiä tapauksia. Nuoren viljelijän tuki haetaan jatkossakin päätukihaun yhteydessä, joten viljelijälle ei aiheudu muutoksesta ylimääräistä hallinnollista taakkaa. Ehdotettu rajaus ennen vuotta 2014 tilanpidon aloittaneiden nuorten viljelijöiden lisävuosista tarkoittaa sitä, että suorien tukien järjestelmän mukaisen nuoren viljelijän tuen ja kansallisen nuoren viljelijän tuen tuensaajien lukumäärän arvioidaan pysyvän vakiintuneella tasolla ja tukitason säilyvän jatkossakin kutakuinkin nykyisellä tasolla sekä sitä, että tuki ohjautuu vastikään tilanpidon aloittaneille nuorille viljelijöille.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä.

Hallituksen esitysehdotuksesta on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Lainsäädännön arviointineuvostolta, Maaseutuvirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä.

Hallituksen esitysluonnoksen lausuntoaika oli poikkeuksellisen lyhyt (kolme viikkoa) ensinnäkin siitä syystä, että tieto koontiasetukseen sisältyvästä tukiasetuksen muutoksesta tuli erittäin myöhään. Koontiasetus julkaistiin 29 päivänä joulukuuta 2017, se tuli voimaan 30 päivänä joulukuuta 2017 ja koontiasetusta sovelletaan muun muassa nuoren viljelijän tuen osalta 1 päivästä tammikuuta 2018. Lakimuutokset on välttämättä saatava voimaan ennen niin sanottua päätukihaun, jonka yhteydessä haetaan myös nuoren viljelijän tukea, alkamista, jotta nuoren viljelijän tuki voitaisiin myöntää Euroopan unionin muuttuneen lainsäädännön mukaisena tukivuodelta 2018.

Esitysehdotuksesta on saatu lausunto valtiovarainministeriöltä, Maaseutuvirastolta ja Ahvenmaan valtionvirastolta, joilla ei ollut huomautettavaa esitysehdotuksen sisältöön.

Esitysehdotukseen sisältyneitä lakiehdotuksia on muutettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston lintarkastusyksikön tekemien huomautusten johdosta lakiteknisesti siten, että siirtymäsäännöksiin ehdotettujen säännösten asiallinen sisältö on siirretty lakiin. Lisäksi kansallisten tukien lakiin on kirjoitettu auki tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan säännösten sisältö ja poistettu viittaus tukiasetukseen. Tehdyillä lakiteknisillä muutoksilla ei kuitenkaan ole vaikutusta nuorten viljelijöiden tukien enimmäisajanjakson laskentatapaan lausunnolla olleeseen esitysehdotukseen verrattuna.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Suorien tukien lain muutoksen olisi välttämättä tultava voimaan ennen niin sanotun päätukihauksen alkamista, jotta suorien tukien järjestelmän mukainen nuoren viljelijän tuki voitaisiin myöntää Euroopan unionin muuttuneen lainsäädännön mukaisena tukivuodelta 2018. Kansallisen nuoren viljelijän tuen osalta ehdotetun muutoksen voimaantulo ennen päätukihauksen alkamista olisi välttämätöntä paitsi lain selkeyden niin myös tukijärjestelmien yhdenmukaisuuden vuoksi.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Suorien tukien lakiin ehdotettu muutos perustuu muuttuneeseen tukiasetukseen. Kansallisten tukien lain muutosehdotus perustuu myös välillisesti muuttuneeseen tukiasetukseen, koska edellä nykytilaosiossa selostetuilla tavoin kansallista nuoren viljelijän tukea maksetaan komission Suomen pohjoisten alueita koskevan ja siihen liittyneen Suomen esityksen perusteella samoille viljelijöille kuin suorien tukien järjestelmän mukaista nuoren viljelijän tukea. Lainsäädännön yhdenmukaistamisella pyritään takaamaan viljelijöiden yhdenvertaista kohtelua eri tukijärjestelmissä. Myös kansallisten tukien lakiin ehdotetuilla muutoksilla pyritään varmistamaan viljelijöiden yhdenvertaista kohtelua. Kansallista nuoren viljelijän tukea on myönnetty jo kauan ennen tukivuotta 2015 ja tuen enimmäiskesto aika otettiin kansallisen nuoren viljelijän tuessa käyttöön vasta tukivuodesta 2015 lukien. Näin ollen esityksen ei voi katsoa olevan ongelmallinen perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuutta koskevan säännöksen kannalta. Tähän esitykseen ei sisälly myöskään esimerkiksi uusia asetuksenantovaltuuksia, joita tulisi tarkastella perustuslain 80 §:n säännöksen valossa.

Katsotaan, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1356/2014, seuraavasti:

24 §

Nuoren viljelijän tuki

Nuoren viljelijän tukea voidaan myöntää tukiasetuksen 50 artiklan 4, 8 ja 9 kohdan perusteella tukiasetuksen 32 artiklassa tarkoitettujen perustukeen oikeuttavien tukioikeuksien mukaisesti, kuitenkin enintään 90 perustukeen oikeuttavalle tukioikeudelle. Jos hakijana on yhteisö, määräysvalta yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Jos tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen, nuoren viljelijän tukea myönnetään tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilta tukivuosilta. Jos tilanpito on aloitettu ennen vuotta 2014, nuoren viljelijän tukea myönnetään tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuilta tukivuosilta. Nuoren viljelijän tuen määrä lasketaan noudattaen mitä tukiasetuksen 50 artiklan 8 kohdassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____ .

2.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 3 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1692/2015, seuraavasti:

3 §

Hakijat

Nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voidaan myöntää luonnollisille henkilöille tai näiden muodostamille ryhmille. Jos tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen, tukea myönnetään viideltä tukivuodelta edellyttäen, että nuoren viljelijän tukea koskeva hakemus on jätetty viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Jos tilanpito on aloitettu ennen vuotta 2014, tukea myönnetään enintään viideltä tukivuodelta kuitenkin siten, että tukivuosien lukumäärää vähennetään niillä vuosilla, jotka ovat kuluneet tilanpidon aloittamisen ja ensimmäisen nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisen välillä. Jos hakijana on yhteisö, määräysvalan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Muille ryhmille tukea voidaan myöntää vain, jos kaikki viljelijät, jäsenet tai osakkaat ovat nuoria viljelijöitä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1356/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Nuoren viljelijän tuki

Nuoren viljelijän tukea voidaan myöntää tukiasetuksen 50 artiklan 4, 8 ja 9 kohdan perusteella tukiasetuksen 32 artiklassa tarkoitettujen perustukeen oikeuttavien tukioikeuksien mukaisesti, kuitenkin enintään 90 perustukeen oikeuttavalle tukioikeudelle. Jos hakijana on yhteisö, määräysvalta yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Nuoren viljelijän tuen määrä lasketaan noudattaen, mitä tukiasetuksen 50 artiklan 8 kohdassa säädetään.

Ehdotus

24 §

Nuoren viljelijän tuki

Nuoren viljelijän tukea voidaan myöntää tukiasetuksen 50 artiklan 4, 8 ja 9 kohdan perusteella tukiasetuksen 32 artiklassa tarkoitettujen perustukeen oikeuttavien tukioikeuksien mukaisesti, kuitenkin enintään 90 perustukeen oikeuttavalle tukioikeudelle. Jos hakijana on yhteisö, määräysvalta yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. *Jos tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen, nuoren viljelijän tukea myönnetään tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilta tukivuosilta. Jos tilanpito on aloitettu ennen vuotta 2014, nuoren viljelijän tukea myönnetään tukiasetuksen 50 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuilta tukivuosilta.* Nuoren viljelijän tuen määrä lasketaan noudattaen mitä tukiasetuksen 50 artiklan 8 kohdassa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____*

2.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 3 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1692/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Hakijat

Hakijat

Nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voidaan myöntää enintään 2 §:n 14 kohdassa mainitun asetuksen 50 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuksi ajanjaksoksi luonnollisille henkilöille tai näiden muodostamille ryhmille. Jos hakijana on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Muille ryhmille tukea voidaan myöntää vain, jos kaikki viljelijät, jäsenet tai osakkaat ovat nuoria viljelijöitä.

Nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voidaan myöntää luonnollisille henkilöille tai näiden muodostamille ryhmille. Jos tilanpito on aloitettu vuoden 2013 jälkeen, tukea myönnetään viideltä tukivuodelta edellyttäen, että nuoren viljelijän tukea koskeva hakemus on jätetty viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Jos tilanpito on aloitettu ennen vuotta 2014, tukea myönnetään enintään viideltä tukivuodelta kuitenkin siten, että tukivuosien lukumäärää vähennetään niillä vuosilla, jotka ovat kuluneet tilanpidon aloittamisen ja ensimmäisen nuoren viljelijän tukea koskevan hakemuksen jättämisen välillä. Jos hakijana on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Muille ryhmille tukea voidaan myöntää vain, jos kaikki viljelijät, jäsenet tai osakkaat ovat nuoria viljelijöitä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .